

Porównanie szwajcarskiej, niemieckiej i polskiej reguły fiskalnej przy użyciu symulacji Monte Carlo

Adam Pigoń, Michał Ramsza

Kryzys zadłużenia publicznego, będący skutkiem załamania z 2008 roku, zwrócił uwagę na konieczność utrzymywania długu publicznego na stabilnym poziomie. Ostatnie badania ekonomiczne¹ wskazują, że nadmierne deficyty finansów publicznych są skutkiem systemowej skłonności polityków do ich tworzenia. Jednym ze sposobów zapobiegania temu zjawisku jest wprowadzenie reguł fiskalnych, rozumianych jako bezosobowe, formalne narzędzia decydujące o wysokości salda budżetu za pomocą formuł matematycznych.

Nasza praca ocenia wpływ obecnie obowiązujących reguł fiskalnych w Polsce, Niemczech i Szwajcarii na politykę fiskalną. Istniejący konsensus² wskazuje, że pożądanymi cechami reguł fiskalnych są prostota i transparentność, a implikowana przez nie polityka fiskalna powinna być antycykliczna i powinna prowadzić do stabilizacji długu w długim okresie. Zachowanie reguł symulowane jest przy pomocy modelu VAR, imitującego zależności pomiędzy wydatkami i dochodami publicznymi a PKB na podstawie danych empirycznych z lat 1960-2015 z USA.

Najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy:

- Wszystkie reguły fiskalne stabilizują deficyty budżetowe w stosunku do PKB. Reguła szwajcarska jest najbardziej konserwatywna i najbardziej przypomina zachowanie reguły zbilansowanego budżetu. Jednak ani mechanizm szwajcarski, ani niemiecki nie stabilizuje długu publicznego w sensie ścisłym, gdyż w (bardzo) długim okresie może on rosnąć przy zmniejszającym się tempie wzrostu PKB. Reguła polska stabilizuje dług na poziomie 40-50% PKB, nawet przy spadającym tempie wzrostu gospodarczego. Spośród trzech omawianych reguł, polska wiąże się z największą niepewnością, charakteryzując się największą wariancją deficytów i długu.
- Stabilizowanie deficytów oznacza wzrost niestabilności wydatków lub dochodów publicznych w gospodarce ze szwajcarską lub niemiecką regułą. Polska reguła, z definicji, stabilizuje wydatki, co oznacza większą zmienność deficytów.
- Wszystkie trzy reguły prowadzą do antycyklicznej polityki fiskalnej. Jej stopień jest najsilniejszy dla Szwajcarii.
- Analizowane reguły zawierają w sobie pewne elementy implikujące konieczność podejmowania dyskrecjonalnych decyzji, obliczania nieobserwowalnych trendów lub tworzenia prognoz. Oznacza to nadal możliwość wpływania polityków na prowadzenie polityki fiskalnej.

---

1 A. Alesina i A. Passalacqua (2016). "The political economy of government debt", Handbook of Macroeconomics 2B, rozdział 34. Elsevier.

2 C. Wyplosz (2013). "Fiscal rules: theoretical issues and historical experiences.", Fiscal Policy After the Financial Crisis, rozdział 12. University of Chicago Press.

Pełna wersja artykułu w języku angielskim:

Pigoń A. & Ramsza M. (2019), A comparison of Swiss, German and Polish fiscal rules using Monte Carlo simulations,

http://ibs.org.pl/app/uploads/2019/07/IBS_Working_Paper_10_2019.pdf